

ההוא אמר ולא יעשה ורבר ולא יקומה: **בשרא**³², **דאנון גורין** למאבד פיבין ומתמלכין³³, **הוּא אָמַר וְעָבֵד וְכָל מִימְרָה מתקים**³⁴: **כִּי** **הָרָקֶן קָבֵלִית**³⁵, **אֲכְרָכֶנה לִישְׁרָאֵל**³⁶ **ולא אֲתִיכֶנָּה בְּרָכֶתִי מִנְחָה**:

"רוכוב". אף שבכתוב הוא מוסב על ה"אל" בלשון שליליה, אונקלוס העבירו מפני כבוד האל על בני אדם. והאריך בתרגומו ולא כתוב בקצרה: "לא כימיili אנשא דאמירן ומיכדין כיימר אל הא", מפני שאו היה במשמעותם של אונקלוס. (32) ואך לא כמעשה בניبشر. שינה לשונו וקראמ' "בני בשר" מפני היפלוות. ולא הוסיף "מימיר אל הא" הנזכר לעיל הוא גם המעשה (ביאורי אונקלוס). (33) שם גוזרים על השות שבין אונקלוס ורבה. וזה תרגום של "ובן מיתחנן". (34) הוא אמר ועשה וכל מאמור מתקיים. תרגם לשון תימה שבכתוב בלשון וראי והחלה. (35) הנה ברכות קבלתי. כלומר, חזורים ונמלכים לחזר בהם (רש". וראה שם שמי. (36) והוא תרגום של "ובן מיתחנן". (37) אונקלוס אמר ועשה וכל מתקיים. תרגם לשון תימה שבכתוב בלשון קלתי. כלומר: צזה עלי לבך את ישאל. כל לשון תימה שבכתוב בלשון וראי והחלה. ולפי שילא שרי קבלה אצל פעולה, לא תרגום "ברך" כמשמעותו, לבך בלשון מקור, אלא "ברכן" בשם עצם (ביאורי אונקלוס). (36) והוא פירוש "ברך", ומתרגם בלשון עתיק, ולא אשיב ברכתי ממנה.

דש"

ההוא אמר וגנו – בלשון תפאה. **ויתיבין דבר ה'?" – קבלתי נמגנו לבך כי אותם. ברך – כמו "לבך" ז" – חזרים ונמלכין לחזר מהו ומתמלכין**³⁷: **ברך אותם, ואני לא אשיב את ברכתי ז" – ברך – כמו "לבך" ז"**, **ובך פט.** **(כ) הנגה ברך לךחטי – אפתה שואלנייט:** "מה

(ז) כולם, "ההוא" מוסב על הקב"ה, והוא נאמר בלשון תימה, ופרשו: וכי הקב"ה אמר ולא עשה ודבר לא יקומה? ולא שההוא" מוסב על "הבן אדם", והה"א ברך קבלתי, ומماחר שהallah היהת מהן, הוא ה"א הידיעה (מירא דכיא). אמן בכמה מקומות ראוי לומר: "קבלה .. צ"יו" ששהיא מפרש וש"י פסוק זה שלא בלשון תפאי נזכרת בשימושה לאותיות בכל"ם (רא"ם). צ"ד מבאר תמייד נזכרת בשם השקה"ה חזר בו על הרעה". משליל כה, כג: "בלען היא פועל, שפירשו ברוך אותם", ולא שם דבר. ומפני שכינוי יולא אשיבנה" מורה שהוא שם דבר, שהכינוי מכירוי ומונחף: עשוთם ואינו מקפיד, לא איש אל יזינו ונפל אלא על שם דבר ולא על הפועל, והורח לו. "ולא אשיב את ברכתי", ואילו אמר: ובכך ברכה ולא שפירש רשיי את הפסוק, בעת בא לפשת את דברי תרגום אשיבנה (רא"ם). צ"ה לשון פעל ושל"י פרושם: אונקלוס על חיבת "ויתחנן". פט) ככלומר אין פרושים: והווים נמלכים (בלבד), שהרי לא אמר חילחה שהם בהמשך (רא"ם). והנה יש מנקדים כאן "ברך", אך לענ"ד איןנו נכוון וש"י לבאר כאן מדויע הביני"ת אלא אמר תחילה: "די אינון גורין למאבד", שהם גוזרים אינה מנוקדת בחיריק, אלא הטעם שהורי"ש מנוקדת בציר"ה ולא בפתח"ה. אמן במקום אחר מבאר רשיי מגודרים שגורו לעשוה ונמלכים לחזר מהם ממנה (ספר הזכרן). ונראה שמנקדים הבית בחיריק – ראה רשיי התרגום כאן כדי להתחאים עם הכלל שקבוע רשיי (ביבארית ג). דgesות ניכר ברכ"ש. וכן ברש"י נמזה ג, ג: "זוקו"ר של עשות, ואם כן פירוש ויתחנן בחריק בענין זה, מפני רשיי קרחו אינה נהוגה לינקד בחיריק. ככלומר, ובכן אוטם ויתחנן" אין פירשו שמחלית לחזר מה שגד, אלא פירשו שעולה ממחשתו "מחורת" ממה שגד, והוא הגורמת לו להחליט אח"כ לחזר בו מגדרתו. (ט) שלפעמים היא מנוקדת בציר"ה לא בפתח"ה. והוא גם רשיי תħħilim ש"ז: "וואל תħħima על ברכ"ה של אמור פט) שכן ממשעתה "הנה", שזו תשובה לשאלת גו"א). (צ) פטוק ז. צ"א) זה פירוש של "לקחת" האמור כאן, ברכ"ה, שהרבה תיבות של רשיי ממשותן כז, כגן אויב חיריק ה, ולא נאמר חן". ובטעם הדבר שהיא מנוקדת רק לפעם, נראה שזה קשור לכל המובא בהערה שניין כמו כל "לקחת" שבסמקרה שלוקח איזה דבר (רא"ם). צ"ב) הפך לשון המקרא ואמר: "קבלי .. לבך", במוקם "ברך לךחטי", מפני שהתחשבה על "מה

במדבר כג בלא

כא לא-הבית און ביעקב ולא-ראה עמל בישראל יהוה אלהו עמו ותרועת מלך בו: כ אל מוציאם ממצרים בתועפת

כא אסתפלית ולית פלח³⁸ גולליין ברכית יעקב ³⁸ ואך לא עברי לאות שקר בישראל, מימרא דיין אללהון בסעדהון ושכינת מלכהון בינהון: ככ אל דאפקנין ממצרים, תפכא

(38) הסתכלתי ואין עובי גילולים בשל בית יעקב. לא תרגם כלשנו שהקב"ה לא ראה עמל בישראל, שאו ראה נתן לנו מר שאמננו יש עמל בישראל לא השקב"ה לא מבית בהם, ורק תרגמו שהוא עצמו הסכל וחיפש היטב ולא מצא כלו ונפש הגר. (39) ואך לא עשו יגיעה שקר בישראל. הקטע הראשון פריש על סבידי עובדה ורעה, ועתה מפרש על עשו עבורה ורעה. וכואמר (תהלים קטו, ז) "עצביהם כסוף זהב מעשי ידי אדם" (ע"פ נפש הגז). והשימות תחית ראה", שכן חיבת "אסתכלית" נשכח גם לוזה (ביאורי אונקלוס). (40) מאמר של ה' אללהים בעודותם ושכנית מלכם בתוכם. וואה גם רשות.

רש"

כמו "אוניב חרב" ז"ג, כמו "חרף" ז"ח, וכן "ובצע ברך" ז"ג, ומברך את הגזיל ז"ג ואומר: אל פירא כי לא חגעש, שלום היהה לך – מרגיזו הוא להקדורש ברוך הוואקי. ואין לו מיר "ברך" שם דבר, שאם כן היה קוד בפתח"ה קען ז"ג וטעמו למעלה ז"ג, אבל לפי שהוא לשון פועל הוא נקוד קמ"ז קען ז"ג וטעמו למטה ז"ג. (א) לא הבית און ביעקב גנו – כתרגומו. (ב) אחר, אחרי פישוטו הוא נדרש מירש געה: "לא הבית" הקדוש ברוך הוא "און" ש"כיעקב". שפחהן עזירין על דבירו, איינו מירקדק אחריהם להחטונן באוניותיך שליהם ובעמלין טשיהם עזירין על דתו. אט – לשון ערבה, כמו "הרעה עצמל" ז"ג, כי אתה עמל וכעס תפיט"ז ז"ג, לפי שהערבה היא "עצמל" כי לנני המקום כי. ה' אלהי עמו – אפל ממעסין וממרם לנטין, איינו ז"ג מתוכן. ותרועת מלך בו – לשון חבה ורעות, כמו "רעה דוד" ז"ג – אהוב דוד, "ויתננה למראעה" קשי. (ג) תרגם אונקלוס: "הגה עם יצא ממצרים", לא יצא מעצם, (בב) אל מוציאם ממצרים – אתה אפרק ז"ג – כתפרק רום וגביה שלוחין, וכן – אלא האלים הוציאם. בתועפת ראם לו

הבית וציר"ה תחת הרי"ש, וכן אין שפבעול לא מנקדים אותה ז"ג, אלא בערבי יעקב, ואך לא עברי לאות שקר – הסתכלתי, ואין עובי גילולים בבית יעקב, אף לא עובי הרי שלפעמים משאירים את הציר"ה תחת הרי"ש ולא משנים אותה לפט"ה. צ"ז תħħilim עד, י.ה. מנדק בספר הזכרון. וכן נראתה נכוון כנ"ל. צט"ז שם ז.ג. (ק) דהינו שהוא לשון פועל ולא שם דבר. ויש להעיר שמספר ש"ר בבלשון הווה, ואם כן אני דומה למורי יגעה. ואולי כוונתו בעיר לאיוב טו, לה: "קירה עצל", וברשי"ז שם: "עשה רעה". קיא(ש) י.ז. כן דרכן ולהעיר שבתhalbils שם מפרש רשיי בלשון עבר, וכדליך שבתplit עמל וכעס (רש"י שם). קיב' טורה ויגעה. בהעיה האה. קא) זה פירוש רשיי "ובוצע". קב) וזה קיג) אכן היא נקראת "עמל". ראה גם רש"י קהלה ד. ד: פירוש ניאץ ה". אבל ראה רשיי שם שמספר אחרות: "וראיתני אני את כל עמל – הן העבירות, שהן עמל בעין והוגזין שבאת עצמו לאמר, ניאץ ה", ושלום היהה לי". (קג) פטוק ז. קי"ד) בטה"ל תħħilim שם: "ברך, וכו' קב) בסוף המילה. ראה גם רש"י תħħilim שם: "ברך, וכו' לאחד משובכינו נתנה (רש"י שם י.ב. קטו) שופטים טו. ברכן, לשון פועל, ותדע שאליו היה שם דבר היה הטעם למעליה באות הראשונה והיה נקוד פתח, וזה נקוד קצת